

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-
ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
СИСТЕМА УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ**

**Система забезпечення якості освітньої діяльності та якості вищої освіти
сертифікована на відповідність ДСТУ ISO 9001:2015 / ISO 9001:2015**

ЗАТВЕРДЖЕНО

вченою радою

(пост. б.п. 14 від « 27 » лютого 2020 р.)

Ректор

А. А. Мазаракі

**ПРОГРАМА
вступних екзаменів до аспірантури**

освітньо-науковий ступінь «доктор філософії»

галузь знань

28 – Публічне управління та адміністрування

спеціальність

281 – Публічне управління та адміністрування

Київ 2020

Розповсюдження і тиражування без офіційного дозволу КНТЕУ заборонено

Автор: Н.Л. Новікова, д.е.н., доц.

Програму вступного іспиту до аспірантури розглянуто та затверджено на засіданні кафедри публічного управління та адміністрування від 04 лютого 2020 р., витяг з протоколу № 11.

Рецензент: Н.С. Орлова, д.н. держ.упр, проф.

Навчально-методичне видання

**ПУБЛІЧНЕ УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ
ПРОГРАМА ВСТУПНОГО ІСПИТУ ДО АСПІРАНТУРИ**

Автор: **НОВІКОВА** Наталя Леонідівна

Редактор:

Комп'ютерне верстання:

Формат 60x84/16. Ум. друк. арк. 1,71. Тираж 100 пр. Зам.

Видавець і виготовлювач

Київський національний торговельно-економічний університет

Вул. Кіото, 19, м. Київ-156, Україна, 02156

© Новікова Н.Л. 2020

...© Київський національний
торговельно-економічний
університет, 2020

ЗМІСТ ВСТУПНОГО ІСПИТУ

спеціальність 281 «Публічне управління та адміністрування»

ВСТУП

ТЕМА 1. Методологічні засади публічно-управлінської діяльності

Сутність управління, управління як сфера людської діяльності. Управління, адміністрування, менеджмент, влада, керівництво. Соціальні системи й управлінська діяльність. Основні види соціального управління: управління соціальною сферою; управління духовною, культурною сферами.

Публічне управління та адміністрування як система: історичні, теоретичні, методологічні основи побудови й існування систем публічного управління та адміністрування; особливості та відмінності; суб'єктно-суб'єктні взаємодії в системі публічного управління та адміністрування. Мета, цілі, принципи публічного управління. Співвідношення понять «державне управління», «публічне управління», «публічне адміністрування».

Державна політика та управління: сутність і зміст, основні категорії, поняття, методологія дослідження й аналізу державної політики; закономірності, особливості, тенденції й інститути процесу вироблення державної політики; державна політика й державотворення; доктрини, концепції, теорії, моделі державної політики. Форми державного устрою і політичного управління.

Інститути і процеси публічного управління: демократія, народне представництво, розвиток громадянського суспільства; політична влада в управлінні суспільним розвитком; інститути публічного управління.

ТЕМА 2. Управлінська діяльність у сфері соціального буття

Механізми публічного управління: сутність, поняття, категорії, принципи, методи, система. Основні наукові підходи до управління. Еволюція наукових шкіл, їх вклад у розвиток державного управління.

Теоретико-методологічні засади механізмів публічного управління. Політичний, економічний, організаційний, правовий, мотиваційний та інші види державних механізмів управління.

Цілі, завдання, функції та методи держави, стратегія її розвитку як складова формування і функціонування механізмів публічного управління. Цільові, функціональні та організаційні структури, інші складові механізмів публічного управління на центральному, регіональному, галузевому рівнях та інших сферах суспільного життя.

Публічний маркетинг. Сервісна та маркетингова теорії держави: конвергенція державного управління та менеджменту.

ТЕМА 3. Нормативно-правові засади публічного управління та адміністрування

Поняття правової держави та правового регулювання державно-управлінських явищ. Предмет правового регулювання публічного управління та адміністрування. Суб'єкт і способи правового регулювання. Форми правового регулювання і вимоги до них. Співвідношення виконавчої влади, державного управління та адміністративного права.

Законність як метод, режим і принцип державного управління. Конституція України як нормативний акт вищої юридичної сили, що визначає найбільш важливі аспекти державного і суспільного ладу, закріплює систему органів державної влади і місцевого самоврядування. Форми народовладдя, принципи організації та діяльності органів публічної влади, функції та компетенції вищих органів державної влади.

Система нормативних актів, що визначають функції, компетенцію, форми і методи діяльності органів публічної влади. Закони України, що визначають організацію роботи органів публічної влади: "Про Центральну виборчу комісію", "Про вибори Президента України", "Про вибори народних депутатів України", "Про вибори депутатів місцевих рад і сільських, селищних, міських голів".

Підзаконні нормативні акти, що визначають статус і порядок роботи органів публічної влади та їх структурних підрозділів: укази Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, акти центральних органів виконавчої влади, що регламентують організаційні питання внутрішньовідомчого та міжвідомчого характеру; акти місцевих органів публічної влади. Закон України «Про місцеве самоврядування». Поняття державної служби. Закон України «Про державну службу». Закон України «Про доступ до публічної інформації».

Основні види нагляду за дотриманням законності. Антикорупційн законодавство. Реформування системи запобігання і протидії корупції. Закон України "Про запобігання корупції". Спрямування контрольних заходів в публічному управлінні та адмініструванні.

ТЕМА 4. Механізми публічного управління та адміністрування

Механізми, алгоритми, інструменти і технології публічного управління та адміністрування, їх складові. Підходи і принципи щодо формування, застосування і вдосконалення механізмів публічного регулювання та адміністрування.

Державні механізми структурних зрушень і контроль за їх реалізацією. Контролінг, моніторинг, контроль, аудит та оцінювання; управління якістю та інноваційними процесами; організація надання публічних послуг.

Управління інвестиційним процесом на макро- та мікрорівнях. Пріоритетні напрями науково-технічної політики та проблеми утвердження інноваційної моделі економічного розвитку.

Державне управління макроекономічними процесами. Пріоритетні цілі макроекономічної політики. Інструментарій державного регулювання макроекономічних процесів. Основні напрями теорії макроекономічного регулювання. Механізм антикризового розвитку та забезпечення сталого економічного зростання.

Механізми регулювання різних видів партнерських відносин у системі публічного управління та адміністрування; соціальна (суспільна) відповідальність суб'єктів публічної політики.

ТЕМА 5. Економічний аналіз механізмів публічного управління та адміністрування

Економічні аспекти аналізу державної політики. Опіювання державної політики. Ефективність і результативність державної політики. Державна політика й економіка. Державна влада і ринок. Принципи аналізу рішень у державному управлінні.

Модель кругообігу для ринкової економіки та змішаної економіки. Ринки ресурсів і продукції. Структура ринку. Конкурентний ринок. Ринкова рівновага. Підгрунтя державної політики: концепція ефективності в економічній теорії.

Суспільні блага; прийняття політичних рішень на ринку суспільних благ; державне постачання суспільних благ. Позитивні й негативні зовнішні ефекти та їх інтерналізація; зовнішні ефекти і права власності. Концепції справедливості у розподілі благ і доходів. Соціальний вибір та компроміс між справедливістю та ефективністю. Теорія суспільного вибору як методологія аналізу вироблення колективних рішень.

Основні механізми перерозподілу доходів. Асиметрична інформація і проблема невизначеності в державному управлінні. Нерівність розподілу доходів і бідність як проблеми для державної політики і підстави для державного втручання. Ситуації неспроможності влади як обмеження для державного втручання.

Методи аналізу рішень щодо державної політики. Аналіз проектів у державному секторі.

ТЕМА 7. Державна служба в системі публічного управління України.

Сутність і поняття державної служби. Державна служба як публічна, професійна, політично неупереджена діяльність із практичного виконання завдань і функцій держави. Принципи державної служби.

Правове регулювання державної служби. Державний службовець. Посада державної служби. Права та обов'язки державного службовця. Стаж державної служби. Ранги державних службовців.

Види публічної служби; організаційно-правові, управлінські, соціально-психологічні, морально-етичні та інші засади

Особливості публічного управління державною службою. Система управління державною службою. Національне агентство з питань державної служби.

Організація добору кадрів та проходження публічної служби; управління персоналом публічної служби. Кадрові технології в публічній службі; лідерство в публічній службі. Комісія з питань вищого корпусу державної служби. Керівник державної служби в державному органі. Служба управління персоналом державного органу. Право на державну службу.

Вимоги до осіб, які претендують на вступ на державну службу. Обмеження щодо призначення на посаду. Оцінювання результатів службової діяльності. Відповідальність державних службовців.

Професіоналізація державної служби. Функції, профілі діяльності, стандарти. Відповідальність, компетенція та посадова (професійна) компетентність, професіоналізм публічних службовців. Імідж, професійна етика та культура.

Методологія розроблення, прийняття та впровадження управлінських рішень в органах публічної влади. Запобігання конфлікту інтересів; попередження та протидія корупції.

ТЕМА 8. Механізми публічного управління у сфері освіти

Державна політика в галузі освіти. Управління освітою як галузь державної діяльності. Мета, функції, принципи державного управління освітою. Національна доктрина розвитку освіти.

Законодавче та нормативно-правове забезпечення освітньої галузі.

Органи управління освітою, їх структура, повноваження. Тенденції централізації і децентралізації управління освітою на загальнодержавному та регіональному рівнях. Становлення державно-громадського управління освітою. Повноваження громадського самоврядування в освіті.

Класифікація методів управління в освіті (адміністративні, економічні, соціально-психологічні). Правові форми вираження методів управління освітою.

Працівники, зайняті керівною і педагогічною діяльністю в освіті, їх права, гарантії, обов'язки. Управління підготовкою педагогічних та науково-педагогічних кадрів.

Підвищення якості освіти як складова гуманітарної політики держави. Державні освітні стандарти. Моніторинг якості освіти.

Регулююча і контролююча функція держави у підготовці фахівців. Ліцензування, акредитація та атестація закладів освіти. Особливості публічного адміністрування приватних закладів освіти.

Джерела фінансування освіти. Реформування фінансового і ресурсного забезпечення закладів освіти. Публічне управління освітніми проектами.

Освітня сфера України в контексті світового освітнього процесу. Міжнародна стандартна класифікація освіти. Параметри і тенденції планетарної освітньої системи. Освіта і розвиток людського потенціалу. Інтеграція України в міжнародний освітній простір у контексті Болонського процесу.

ТЕМА 9. Механізми публічного управління охороною громадського здоров'я та медичною допомогою

Охорона здоров'я як складова соціальної та гуманітарної політики держави. Особливості державного управління в галузі охорони здоров'я. Повноваження Президента України в галузі охорони здоров'я. Стратегія розвитку галузі охорони здоров'я в умовах перехідної економіки. Концепція реформи охорони здоров'я в Україні. Стан та основні проблеми охорони здоров'я в Україні. Здоров'я як біологічна, соціальна та економічна категорія. Екологічний стан України і здоров'я населення.

Державні механізми управління охороною здоров'я. Місце управління у проведенні реформи охорони здоров'я. Важелі управління системою охорони здоров'я. Державне регулювання охорони громадського здоров'я. Стан здоров'я населення України та його показники. Демографічна ситуація в Україні. Співвідношення біологічних і соціальних чинників у виникненні та поширенні захворювань.

Державне регулювання економічного розвитку охорони здоров'я. Економічні проблеми охорони здоров'я. Економічні чинники та особливості галузі охорони здоров'я. Роль держави та ринок медичних послуг. Конкуренція та монополія у сфері медичних послуг. Антимонопольна політика.

Державне регулювання фінансових ресурсів галузі охорони здоров'я. Основні форми фінансування охорони здоров'я. Механізми розподілу коштів.

Державне регулювання та організація систем охорони здоров'я зарубіжних країн і міжнародна співпраця в галузі охорони здоров'я. Світова і європейська політика та стратегія в галузі охорони здоров'я. Міжнародний досвід медичного страхування. Приватні, соціально-орієнтовані та державні системи охорони здоров'я. Сучасні реформи охорони здоров'я в країнах світу. Формування сучасної європейської політики в галузі охорони здоров'я.

Інформаційні технології в забезпеченні ефективного управління охороною здоров'я. Стан інформаційного забезпечення охорони здоров'я в Україні та зарубіжних країнах. Перспективи розвитку інформаційної системи охорони здоров'я.

ТЕМА 10. Державні механізми забезпечення національної безпеки

Принципи забезпечення національної безпеки. Означення та структура національної безпеки України. Комплексна система забезпечення національної безпеки України. Структура національної безпеки. Основні види безпеки: політична, економічна, державна, соціальна, інформаційна, науково-технологічна, екологічна, гуманітарна та військова безпеки. Міжнародна безпека.

Національна безпека як один із рівнів функціонування міжнародної безпеки. Загрози та виклики політичної безпеки України. Умови протидії основним загрозам для національної безпеки України.

Стратегічні напрями державної політики у сфері національної безпеки. Концепція та Стратегія національної безпеки. Воєнна доктрина держави. Повноваження Президента України, Верховної Ради України та центральних органів виконавчої влади України у сфері забезпечення національної безпеки. Повноваження та функції Ради національної безпеки і оборони України. Воєнна організація держави. Обороздатність держави. Сутність демократичного цивільного контролю над Воєнною організацією держави та правоохоронними органами. Глобальна стратегія розвитку України.

ТЕМА 11. Механізми публічного управління та адміністрування у сфері формування соціальної безпеки і розвитку соціальних відносин

Історичний розвиток публічного управління та адміністрування соціальним розвитком. Види, типи, класифікація. Світовий та вітчизняний досвід формування соціальної безпеки і розвитку соціальних відносин. Норми, традиції публічного управління та адміністрування соціальним розвитком. Соціальне партнерство.

Соціальна безпека: поняття та структура. Систематизація підходів до визначення поняття “соціальна безпека”. Особливості застосування механізмів державного управління щодо формування соціальної безпеки.

Соціальні відносини в системі суспільних відносин. Механізми державного управління щодо розвитку соціально-класових відносин, процесів соціальної мобільності. Механізми державного управління з розвитку соціально-трудова відносин. Механізми державного управління щодо розвитку етніонаціональних відносин. Механізми державного управління з розвитку сімейно-шлюбних відносин. Організаційно-функціональна структура публічного регулювання розвитку гуманітарної сфери в Україні.

ТЕМА 12. Публічне управління регіонами та територіями. Сутність та завдання регіональної політики. Адміністративні, регуляторні, організаційні, системні та інші аспекти. Основні засади, технології та методи реалізації. Ефективність управління регіонами та територіями.

Алгоритм прийняття та практичної реалізації публічно-управлінських

рішень, їх ефективність, результативність. Види, типи, класифікація.

Теоретико-методологічні й історичні джерела формування місцевого самоврядування як складової системи публічного управління. Концепції, сутність, зміст, принципи та характеристики місцевого самоврядування. Основні категорії та поняття. Публічні послуги; їх системи, види, ефективність; класифікація, стандартизація.

Самоорганізація населення та розвиток територіальних громад. участь членів територіальних громад у розробленні та реалізації рішень щодо місцевого розвитку. Система, функції, повноваження, статуси, організація діяльності органів місцевого самоврядування. Організація місцевого самоврядування на різних рівнях.

Взаємодія органів і посадових осіб місцевого самоврядування з суб'єктами публічного управління. Гарантії місцевого самоврядування. Відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування, види відповідальності.

Місцеві бюджети та міжбюджетні відносини; організація надання муніципальних послуг; зарубіжна та вітчизняна практика здійснення; інновації та напрями розвитку тощо. Компетенції публічної влади; мобілізація, координація, організація людських ресурсів в публічному управлінні. Захист публічних інтересів. Управління конфліктами, кризами та ризиками.

ТЕМА 13. Комунікації в публічному управлінні та адмініструванні.

Класифікації теорій комунікації та комунікативної діяльності в публічному управлінні та адмініструванні. Основні наукові категорії, їх еволюція. Моделювання нових сучасних теорій комунікацій та нових ідей в комунікаційних аспектах публічного управління та адміністрування.

Комунікативна діяльність як багатоканальна система взаємодії, комунікативні навички; методологія, методи, форми, типи, технології, техніки комунікацій та комунікативної діяльності. Ефективні практики публічних комунікацій.

Сучасні тенденції розвитку комунікаційної стратегії громадськості. Стратегії, плани в публічному управлінні та адмініструванні. Стратегія комунікацій та план дій уряду. Координація комунікативної політики. Політика урядової зовнішньої комунікації.

Комунікативна стратегія органів публічної влади. Принципи, методи, форми, технології, техніки залучення громадян до розробки та реалізації державної політики та консолідації суспільства. Національна комунікативна стратегія. Регіональна комунікативна стратегія.

Зв'язки з громадськістю (Public relations, PR). Громадська експертиза. Побудова відносин із ЗМІ.

Міжнародний досвід участі громадян у вирішенні суспільних проблем. Побудова моделей підтримки громадськості публічно-управлінських та публічно-адміністративних рішень.

ТЕМА 13. Цифрові технології і системи у публічному управлінні

Сутність та характеристики цифрового інформаційного суспільства. Основні складові побудови інформаційного суспільства: зарубіжний і вітчизняний досвід. Державна інформаційна політика України.

Електронний уряд як інновація публічного управління сучасного інформаційного суспільства. Принципи створення та функціонування. Сфери застосування інформаційних технологій у державному управлінні. Роль електронних баз даних в публічному управлінні. Система управління базами даних.

Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України». Програма «Електронна Україна», її основні етапи. Механізми впровадження електронного уряду в Україні. Концепція синергетики в публічному управлінні. Креативне управління.

Особливості структури та моделі функціонування електронного уряду. Законодавчі проблеми запровадження електронного уряду в Україні. Міжнародний досвід у сфері електронного публічного управління. Технологічно-практичні механізми та алгоритми функціонування електронного уряду. Принципи електронного документообігу. Електронна ділова переписка. Довірчі послуги (цифровий електронний підпис). Єдина система електронної ідентифікації id.gov.ua

Поняття, сутність та актуальність впровадження інструментів електронної демократії в діяльність органів державної влади. Забезпечення рівного доступу громадян до інформації, яка місниться в державних електронних інформаційних системах. Стандарти єдиного дизайн-коду з урахуванням доступності для осіб з інвалідністю. Організація та функції складових електронного управління: уряд-урядові, уряд-громадянину, уряд-об'єднанню громадян, уряд-бізнесу, бізнес-бізнесу.

Інформаційно-аналітичне забезпечення діяльності органів державного управління і місцевого самоврядування. Методи набуття і поширення інформації в державному управлінні на основі новітніх інформаційних технологій. Дистаційне навчання державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування з використанням інструментів електронної демократії в роботі органів влади.

Цифрове суспільство та захист персональної інформації. Регулювання та регламентація використання компаніями персональних даних користувачів. SMART-суспільство, кібер-безпека та протидія дезінформації.

ТЕМА 15. Світовий та європейський досвід публічного управління та адміністрування

Світові тенденції розвитку публічного управління та адміністрування сновні етапи та сучасний стан. Моделі публічного управління та

адміністрування: світовий досвід. Наукові підходи до класифікації моделей реформування публічного управління. «Вестмінстерська», «американська» та «гібридна» моделі публічного управління.

Постмодерністська модель публічної служби Post-NPS (NPS – New public Service). Еволюція реформаторських концепцій публічного управління та адміністрування. Моделі «Old Public Management», New Public Management. Модель «Good Governance».

Децентралізація та її вплив на муніципальні реформи, в країнах Європи в останній чверті ХХ ст. Європейська хартія місцевого самоврядування. Європейські практики організації публічного управління на місцевому рівні. Основні рівні моделі публічного управління. Особливості континентальної моделі публічного управління на місцевому рівні. Іберійська система місцевого самоврядування іспаномовних країн латинської Америки.

Правове регулювання компетенції органів місцевого самоврядування в європейських країнах. Організаційно-правові засади муніципального управління європейських унітарних держав. Особливості адміністративно-територіального устрою систем провідних зарубіжних країн та їх вплив на формування сучасних моделей публічного управління.

КРИТЕРІЇ

оцінювання знань на вступному іспиті зі спеціальності для здобуття ступеня вищої освіти доктор філософії

1. Загальні положення:

Мета вступного іспиту зі спеціальності – оцінити відповідність знань, умінь та навичок вступників згідно з вимогами програми вступних іспитів до аспірантури.

2. Структура екзаменаційного білета:

Екзаменаційний білет вступного іспиту зі спеціальності складається з 3-х питань.

3. Критерії оцінювання:

- Рівень знань оцінюється за 100-бальною шкалою.
- Максимальна кількість балів за повні правильні відповіді: перше питання – 35 балів, друге питання – 35 балів, третє питання – 30 балів. Неправильна відповідь оцінюється у 0 балів.
- Особи, які отримали менше 60 балів до наступних іспитів не допускаються та участі у конкурсі не беруть.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ¹

Основний

1. Державне та регіональне управління : навчальний посібник для студентів спеціальності 073 «Менеджмент» / С. І. Архієреєв, Н. Н. Губанова, О. В. Кузьменко, А. С. Митрофанова ; за ред. проф. С. І. Архієреєва. – Харків : Видавництво Іванченка І. С., 2018. – 128 с.
2. Місцеве самоврядування в умовах децентралізації повноважень : навч. посіб. / [А. П. Лелеченко, О. І. Васильєва, В. С. Куйбіда, А. Ф. Ткачук]. – Київ, 2017. – 110 с.
3. Бакуменко В.Д. Державно-управлінські рішення [Текст]: Навч. посіб. / В.Д. Бакуменко. – К. : ВПЦ АМУ, 2012. – 344 с.
4. Вдовенко Ю. С. Адміністративний менеджмент (теоретичні положення; пріоритети у виробничій сфері, державних органах, громадських організаціях) [Текст]: навч. посіб. / Ю. С. Вдовенко, С. М. Вдовенко, О. В. Рогова. – Чернігів : Лук'яненко В. В. [вид.] : Орхідея, 2017. – 264 с.
5. Міненко М.А. Публічне управління: теорія та методологія : монографія / М.А. Міненко. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2014. – 404 с.
6. Особливості публічного управління та адміністрування : навч. посіб. / [В. Д. Бакуменко, І. С. Бондар, В. Г. Горник та ін.]. – К. : Ліра-К, 2016. – 256 с.
7. Публічне управління та адміністрування : навч. посіб. / Ю.Г. Кальниш, Т. М. Лозинська, В.І. Тимцуник ; Полтав. держ. аграр. акад. – Полтава : РВВ ПДАА, 2015. – 279 с.
8. Ромат Є.В. Маркетинг у публічному управлінні: монографія /Є.В.Ромат Ю. В. Гаврилечко/. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2018. – 28 с.

Додатковий

1. Единбурзький погляд на історію демократії від давніх часів до майбутніх можливостей / за ред. Б. Айзехена та С. Стоквелла; пер. з англ. Р. Машкової, О. Хоменко; наук. ред. і упоряд. пер. М. Мінаков; передм. Дж. Гуді; вступ. слово А. Єрмолаєва; худож.-оформлювач О. Гугалова. – Харків: Фоліо, 2017. – 639 с.

¹ Курсивом виділені літературні джерела, які є в бібліотеці КНТЕУ.

2. Вакуленко В. М. Державне регулювання у сфері охорони навколишнього природного середовища : [кол. моногр.] / В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк, В. В. Вітвицький та ін. ; Укр. НДІ продуктивності агропром. Мінагропол. України, НАДУ. – К. : НДІ “Украгропродуктивність”, 2017. – 183 с.
3. Державна служба в Україні : соціально-правовий та організаційний аспекти: навч. посіб. / авт.кол. Ю.П.Сурмін, Т.В.Мотренко, Р.А.Науменко та ін. К.: НАДУ, 2011. – 237 с.
4. Кайлюк Є.М. Публічне адміністрування. Підручник / Є. М. Кайлюк, В.В. Гриненко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва; – Х.: ХНАМГ, 2013 – 200 с.
5. Михайличенко К. Транспортна стратегія у національних інтересах України / К. Михайличенко // *Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. Серія : «Економічні науки».* – 2017. – № 2. – С. 82-94.
6. Новікова Н. Л. Маркери професійної компетентності державних службовців / Н. Л. Новікова, Р. А. Науменко, А. О. Ільїна // *Економіка України.* – 2018. – № 9 (682). – С. 85-98.
7. Проблеми реформування державної служби та служби в органах місцевого самоврядування в Україні: монографія / авт. кол. : Т. Е. Василевська, І. Г. Сурай, О. І. Васильєва та ін.; за заг. ред. Т. Е. Василевської. – Київ : НАДУ, 2018. – 256 с.
8. Публічне адміністрування в Україні : навч. посіб. / [В. Б. Дзюндзюк, О. Б. Коротич, Н. М. Мельтюхова та ін.] за заг. ред. В. В. Корженка, Н. М. Мельтюхової. – Харків : Вид-во ХарРІ НАДУ «Магістр», 2016. – 256 с.
9. Публічне управління та адміністрування в умовах інформаційного суспільства: вітчизняний зарубіжний досвід: монографія / За заг. ред. Сергія Чернова, Валентини Воронкової, Віктора Банаха, Олександра Сосніна, Пранаса Жукаускаса, Йоліти Ввайнхардт, Регіни Андрюкайтене; Запоріж. держ. інж. акад. – Запоріжжя: ЗДІА, 2016. – 606 с.
10. Соціальна і гуманітарна політика: підручник / В.П.Трощинський, В.А.Скуратівський, М.В.Кравченко [та ін.]; за заг.ред. Ю.В.Ковбасюка, В.П.Трощинського. – Київ: НАДУ, 2016. – 792 с.
11. Соціальний діалог у державному управлінні : навч. посіб. / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України ; Федерація роботодавців України ; [К.О.Ващенко, Р.А.Колишко, О.В.Мірошніченко, О.М.Петроє, В.П.Трощинський ; за ред. О.В.Мірошніченка]. – К. : НАДУ, 2015. – 300 с.
12. Стратегічне планування розвитку об'єднаної територіальної громади: навч. посіб. / [О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, І. В. Валентюк, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 121 с.

13. *Управління розвитком об'єднаних територіальних громад на засадах громадської участі: навч. посіб.* / [О. В. Берданова, В. М. Вакуленко, Н. М. Гринчук, В. С. Колтун, В. С. Куїбіда, А. Ф. Ткачук] – К. : – 2017. – 129 с.
14. *Тезаурус з державної кадрової політики [Текст] : словник-довідник /* Нац. акад. держ. упр. при Президентові України, Ін-т проблем держ. упр. та місц. самоврядування ; [редкол.: Ю. В. Ковбасюк (голова) та ін.]. – Київ : НАДУ, 2015. – 412 с.
15. *Управління охороною здоров'я територіальної громади : монографія /* І. В. Рожкова, Л. І. Жаліло, Ю. В. Давидова [та ін.] ; за ред. В. М. Вакуленка, М. К. Орлатого ; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. – К. : НАДУ, 2016. – 150 с.
16. *Arblaster A. Democracy / A. Arblaster. – Buckingham, Philadelphia: Open University Press 2019. – 407 p.*
17. *Clark I. Globalization and International Relations Theory / I. Clark. – Oxford, 2017. – 378 p.*
18. *Compagnoni G. Elementi di diritto costituzionale democratico / G. Compagnoni. – Venezia, 2016. – 200 p.*
19. *Dahl R.A. Democracy, Liberty and Equality / R.A. Dahl. – Oslo: Norwegian University Press, 2015. – 189 p.*
20. *Ilina A. O. Electronic governing as a way to an effective innovation development / A. O. Ilina // International Scientific Conference «Digital and Innovative Economy: Processes, Strategies, Technologies», January 25th, 2019. Kielce, Poland: Baltija Publishing. – P. 50-53.*

Нормативно-правові акти

1. Бюджетний кодекс України [Електронний ресурс] : прийнятий 8 лип. 2010 р. № 2456-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2010. – № 50–51. – Ст. 572. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>. – Назва з екрана.
2. Господарський кодекс України [Електронний ресурс] : прийнятий 16 січ. 2003 р. № 436-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2003. – № 18, 19–20, 21–22. – Ст. 144. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/436-15>. – Назва з екрана.
3. Кодекс адміністративного судочинства України [Електронний ресурс] : прийнятий 6 лип. 2005 р. № 2747-IV // Відом. Верховної Ради України. – 2005. – № 35–36, 37. – Ст. 446. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2747-15>. – Назва з екрана.

4. Конституція України [Електронний ресурс] // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 30. – Ст. 141. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.
5. Національна доповідь «Цілі сталого розвитку: Україна»: Міністерство економічного розвитку і торгівлі України, 2017.- 176 с. Електронний ресурс: https://menr.gov.ua/files/docs/%D0%9D%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%BE%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D0%B0%20%D0%B4%D0%BE%D0%BF%D0%BE%D0%B2%D1%96%D0%B4%D1%8C%20%D0%A6%D0%A1%D0%A0%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8_%D0%BB%D0%B8%D0%BF%D0%B5%D0%BD%D1%8C%202017%20ukr.pdf
6. Податковий кодекс України [Електронний ресурс] : прийнятий 2 груд. 2010 р. № 2755-VI // Відом. Верховної Ради України. – 2011. – № 13–14, 15–16, № 17. – Ст. 112. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. – Назва з екрана.
7. Про вибори народних депутатів України [Електронний ресурс] : Закон України від 17 лист. 2011 р. №4061-VI// Відом. Верховної Ради України. – 2012. – № 10–11. – Ст. 73. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4061-17>. – Назва з екрана.
8. Про вибори Президента України [Електронний ресурс] : Закон України від 5 берез. 1999 р. № 474-XIV// Відом. Верховної Ради України. – 1999. – № 14. – Ст. 81. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/474-14>. – Назва з екрана.
9. Про відновлення довіри до судової влади в Україні [Електронний ресурс] : Закон України від 8 квіт. 2014 р. №1188-VII// Відом. Верховної Ради України. – 2014. – № 23. – Ст. 870. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1188-18>. – Назва з екрана.
10. Про громадські об'єднання [Електронний ресурс] : Закон України від 22 берез. 2012 р. № 4572-VI// Відом. Верховної Ради України. – 2013. – № 1. – Ст. 1. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>. – Назва з екрана.
11. Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України [Електронний ресурс] : Закон України від 23 берез. 22 2000 р. № 1602-III // Відом. Верховної Ради України. – 2000. – № 25. – Ст. 195. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1602-14>. – Назва з екрана.
12. Про добровільне об'єднання територіальних громад [Електронний ресурс] : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 157-VIII // Відом. Верховної Ради України. –

2015. — № 13. — Ст. 91. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/157-19>. — Назва з екрана.

13. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-VII // Відом. Верховної Ради України. — 2014. — № 49. — Ст. 2056. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>. — Назва з екрана.

14. Про засади державної регіональної політики [Електронний ресурс] : Закон України від 5 лют. 2015 р. № 156-VIII // Відом. Верховної Ради України. — 2015. — № 13. — Ст. 90. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/156-19>. — Назва з екрана.

15. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності [Електронний ресурс] : Закон України від 11 верес. 2003 р. № 1160-IV // Відом. Верховної Ради України. — 2004. — № 9. — Ст. 79. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>. — Назва з екрана.

16. Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2020 року [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 6 серп. 2014 р. № 385 // Офіц. вісн. України. — 2014. — № 70. — Ст. 1966. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/385-2014-%D0%BF>. — Назва з екрана.

17. Про затвердження Методики формування спроможних територіальних громад [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 8 квіт. 2015 р. № 214 // Офіц. вісн. України. — 2015. — № 33. — Ст. 963. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/214-2015-%D0%BF>. — Назва з екрана.

18. Про затвердження Основних концептуальних підходів до підвищення ефективності управління корпоративними правами держави [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 лют. 2004 р. № 155 // Офіц. вісн. України. — 2004. — № 6. — Ст. 327. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/155-2004-%D0%BF>. — Назва з екрана.

19. Про затвердження Типового регламенту місцевої державної адміністрації [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 груд. 1999 р. № 2263 // Офіц. вісн. України. — 1999. — № 50. — Ст. 77. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2263-99-%D0%BF>. — Назва з екрана.

20. Про інноваційну діяльність : Закон України [Електронний ресурс] від 4 лип. 2002 р. № 40-IV // Відом. Верховної Ради України. — 2002. — № 36. — Ст. 266. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15ю>. — Назва з екрана.

21. Про інформацію : Закон України [Електронний ресурс] від 2 жовт. 1992 р. № 2657-XII // Відом. Верховної Ради України. — 1992. — № 48. — Ст. 650. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2657-12>. — Назва з екрана.

22. Про Кабінет Міністрів України [Електронний ресурс] : Закон України від 27 лют. 2014 р. № 794-VII // Відом. Верховної Ради України. — 2014. — № 13. Ст. 222. — Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/794-18>. — Назва з екрана.

23. Про Конституційний Суд України [Електронний ресурс] : Закон України від 16 жовт. 1996 р. № 422/96-ВР // Відом. Верховної Ради України. – 1996. – № 49. – Ст. 272. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/422/96-%D0%B2%D1%80>. – Назва з екрана.

Інтернет-джерела

1. Верховна Рада України (офіційний веб-сайт). – Режим доступу : www.portal.rada.gov.ua/rada/control/uk/index.
2. Глосарій Програми розвитку ООН [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unpan.org/Directories/UNPublicAdministration/Glossary/>
3. Довідник кваліфікаційних характеристик професій працівників [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.jobs.ua/ukr/dkhp/>
4. Європейська Конвенція про захист прав і основних свобод людини // Вісник Верховної Ради. – 2006 (09.02.2006). – № 27 / (Міжнародний документ Ради Європи. Закон від 09 лютого 2006 року №3435-IV) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_004
5. Європейська соціальна хартія // Вісник Верховної Ради. – 2006 (14.09.2006). – № 43 / (Міжнародний документ Ради Європи. Закон від 14 вересня 2006 року) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/994_062/page
6. Європейське врядування [Електронний ресурс] : Біла книга. – [Електронний ресурс]. Режим доступу : <http://upi.org.ua/load/4-1-0-113>.
7. Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України «Урядовий портал». – Режим доступу : www.kmu.gov.ua.
8. Загальноукраїнські та регіональні довідники і бази даних по підприємствах, товарах і виробниках. – Режим доступу : www.meta-ukraine.com/WINP/spravka.
9. Класифікатор професій ДК 003:2010 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.dk003.com/>
10. Офіційне Інтернет-представництво Президента України. – Режим доступу : www.president.gov.ua.
11. Офіційний веб-сайт European Group of Public Administration (EGPA). – Режим доступу : <http://www.iias-iisa.org/egpa/>
12. Офіційний веб-сайт Національного агентства України з питань державної служби. – Режим доступу : www.nads.gov.ua.
13. Центр адаптації державної служби до стандартів ЄС. – Режим доступу : www.center.gov.ua/ua/81.htm.

